

Οι ψυχικές και πολιτισμικές διαθλάσεις του ιστορικού βιώματος της ΕΟΚΑ στις σύγχρονες γενιές.

Η ερευνητική μου πρόταση θα έχει ως υποκείμενα και δείγμα τις εγγονές και τους εγγονούς των αγωνιστών της ΕΟΚΑ, με στόχο να διερευνηθεί ο τρόπος με τον οποίο βιώνουν και ανασηματοδοτούν την πολιτική, ηθική και ιστορική κληρονομιά των παππούδων και γιαγιάδων τους. Θα γίνει μία προσπάθεια να μελετηθεί το ψυχικό αποτύπωμα που έχει εγγραφεί σε αυτούς μέσα από ένα ψυχοδυναμικό επίπεδο με έμφαση στο πώς βιώνουν οι ίδιοι τη συγγένειά τους με τους αγωνιστές, αν αισθάνονται υπερηφάνεια, καθήκον, βάρος και πώς αυτά τα συναισθήματα σχετίζονται με τις προσωπικές τους επιλογές, αξίες και στάση ζωής. Θα διερευνηθεί κατά πόσο οι αφηγήσεις των οικογενειών τους έχουν διαμορφώσει, συνειδητά ή ασυνείδητα, την εικόνα του εαυτού και των άλλων, και πώς το οικογενειακό παρελθόν λειτουργεί ως «εσωτερικός μάρτυρας» σε κρίσιμες αποφάσεις ζωής.

Το θεωρητικό υπόβαθρο της μελέτης θα βασιστεί στην ψυχαναλυτική θεωρία του Σίγκμουντ Φρόυντ (Sigmund Freud) περί της διαγενεακής μετάδοσης και μιας πιθανής εσωτερίκευσης ρόλων και προσδοκιών καθώς και από τον Ζάκ Λακάν (Jacques Lacan) για το πώς το υποκείμενο συγκροτείται μέσα από το συμβολικό και το λόγο των Άλλων. Θα εστιάσουμε σε ερωτήματα όπως το πώς μιλούν οι νέες γενιές για το παρελθόν των παππούδων τους, αν νιώθουν ότι φέρουν κάποια «αποστολή» ή πρέπει να συνεχίσουν κάτι ή αν αντιθέτως προσπαθούν να διαφοροποιηθούν. Παράλληλα, θα διερευνηθεί πώς το κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο των συμμετεχόντων σήμερα και η σύγχρονη πολιτισμική πραγματικότητα (με έμφαση στον ατομικισμό και την αυτοπραγμάτωση) επηρεάζουν τη στάση τους απέναντι στο συλλογικό παρελθόν και τα όλα όσα ακουσαν από τους παππούδες/γιαγιάδες τους. Ένα από τα κρίσιμα ερωτήματα που θα τεθούν είναι κατά πόσο, μέσα σε μια εποχή ατομικών προτεραιοτήτων, μπορεί να ξαναγεννηθεί το συλλογικό χρέος, όχι τόσο ως εθνική επιταγή, αλλά ως προσωπική, υπαρξιακή και ηθική επιλογή.

Μεθοδολογικά, η ερευνητική πρόταση θα στηριχθεί σε ένα δείγμα κατα προσέγγιση 15 ατόμων, των οποίων οι παππούδες ή οι γιαγιάδες τους είχαν συμμετάσχει στον αγώνα 1955-59, με διαφοροποίηση φύλου, ηλικίας, ιδεολογικού και κοινωνικοοικονομικού υπόβαθρου. Θα γίνουν ημιδομημένες συνεντεύξεις 45-60 λεπτών και θα γίνει φαινομενολογική ανάλυση.

Η έρευνα επιχειρεί να κατανοήσει :

- Πώς διαμορφώνεται η προσωπική και πολιτική ταυτότητα των εγγονιών των αγωνιστών μέσα από τη σχέση τους με την οικογενειακή ιστορία;

Κατά πόσο οι αξίες των παππούδων τους (όπως πατριωτισμός, θυσία, συλλογικότητα)

παραμένουν ενεργές ή αμφισβητούνται από την νέα γενιά. ;

- Πώς διαφοροποιείται η αντίληψή τους ανάλογα με το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο, την ιδεολογική τους θέση, ή την καθημερινή τους εμπειρία.
- Ποια ψυχικά ίχνη, φορτίσεις ή συγκρούσεις σχετίζονται με την ύπαρξη ενός «ήρωα» στην οικογενειακή ιστορία;
- Πώς σχετίζεται η συνείδηση του «χρέους» ή της «συνέχειας» με την προσωπική επιθυμία και την ταυτότητα του σύγχρονου υποκειμένου;
- Σε ποιο βαθμό ο ατομικισμός των ημερών μας μπορεί, σε περιόδους κρίσης ή κοινωνικής πρόκλησης, να μετατραπεί σε συλλογικό νοιάξιμο και πράξη;

Στόχος της παρούσας μελέτης είναι να επιχειρήσει να ανιχνεύσει τις ψυχικές και πολιτισμικές διαθλάσεις του ιστορικού βιώματος της ΕΟΚΑ, μέσω της φωνής των εγγονών των αγωνιστών. Σε μια εποχή όπου οι μεγάλες αφηγήσεις αποδυναμώνονται και κυριαρχεί ένας αυξανόμενος ατομικισμός, αναδεικνύεται ως κρίσιμο ερώτημα το κατά πόσο μπορεί η ηρωική αφήγηση να μετουσιωθεί σε συλλογική φροντίδα και πολιτική συνείδηση. Η μελέτη φιλοδοξεί να συνεισφέρει στη συζήτηση γύρω από τη διαγενεακή μετάδοση ψυχικών βιωμάτων, την ταυτότητα εντός ιστορικού και οικογενειακού πλαισίου, αλλά και να ανοίξει έναν προβληματισμό για τη σχέση των νέων με το παρελθόν τους και την πιθανότητα ενός επαναπροσδιορισμού της ιστορικής κληρονομιάς όχι ως βάρους, αλλά ως δημιουργικής ευθύνης.